

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 14
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

KLASA : UP/I 351-03/13-02/48
URBROJ: 517-06-2-2-1-14-17
Zagreb, 18. veljače 2014.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine”, br. 110/07), a u svezi članka 277. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine”, br. 80/13) i točke 6.6. a Priloga I. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine”, br. 114/08), povodom zahtjeva operatera Poslovni centar „Japa”, sa sjedištem u Čakovcu, Zrinski Frankopana 2a, radi utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeće postrojenje za intenzivan uzgoj peradi Poslovni centar „Japa”, donosi

RJEŠENJE

o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša

I. Za postrojenje – postojeće postrojenje za intenzivan uzgoj peradi Poslovni centar „Japa”, na lokaciji Šenkovec, Čakovec, operatera Poslovni centar „Japa”, sa sjedištem u Čakovcu, Zrinski Frankopana 2a, utvrđuju se objedinjeni uvjeti zaštite okoliša u točki II. Izreke ovog rješenja.

II.1. Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša utvrđeni su u obliku Knjige koja prileži ovom rješenju i sastavni je dio izreke Rješenja.

II.2. U ovom rješenju nema zaštićenih, odnosno tajnih podataka u vezi rada predmetnog postrojenja.

II.3. Tehničko-tehnološko rješenje postojećeg postrojenja za intenzivan uzgoj peradi Poslovni centar „Japa”, za koje su ovim rješenjem utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša, sastavni je dio ovoga rješenja i prileži mu unutar Knjige iz točke II.1. ove izreke.

II.4. Ovo rješenje važi pet godina.

III. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

IV. Operater je dužan podatke o praćenju emisija iz postrojenja kao i podatke o opterećenjima dostavljati Agenciji za zaštitu okoliša sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša.

V. Ovo rješenje dostavlja se Agenciji radi upisa u Očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja.

Obrazloženje

Operater, Poslovni centar „Japa“, Zrinski Frankopana 2a, Čakovec, podnio je 21. lipnja 2013. godine Ministarstvu zaštite okoliša i prirode (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za predmetnu farmu (u daljnjem tekstu: Zahtjev). Tehničko-tehnološko rješenje koje je priloženo uz zahtjev, prema narudžbi operatera u skladu s odredbama članka 7. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08), izradio je ovlaštenik EcoMission d.o.o. iz Varaždina.

Po zahtjevu je proveden postupak primjenom odgovarajućih odredbi slijedećih propisa:

1. Zakona o zaštiti okoliša (u daljnjem tekstu: Zakon),
2. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Uredba)
3. Posebnih propisa o zaštiti pojedinih sastavnica okoliša i posebnih propisa o zaštiti od pojedinih opterećenja i
4. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (u daljnjem tekstu Uredba o ISJ).

O Zahtjevu je na propisani način informirana javnost i zainteresirana javnost u razdoblju od 15. srpnja do 15. kolovoza 2013. godine.

Sukladno odredbi članka 9. stavka 1. Uredbe, dopisom (KLASA: 351-03/13-02/48, URBROJ: 517-06-2-2-1-13-3) od 4. srpnja 2013. godine dostavljeni su Zahtjev i Tehničko-tehnološko rješenje na mišljenje i utvrđivanje uvjeta za postrojenje prema posebnim propisima za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja te druge posebne uvjete tijelima i/ili osobama nadležnim prema posebnim propisima: Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Upravi za zaštitu prirode, Sektoru za održivi razvoj i Sektoru za atmosferu, more i tlo te Ministarstvu poljoprivrede, Upravi gospodarenja vodama.

Ministarstvo je zaprimilo uvjete i mišljenja: obvezujuće vodopravno mišljenje Ministarstva poljoprivrede, Hrvatske vode (KLASA: 325-04/13-04/40, URBROJ: 374-26-1-13-3) od 27. kolovoza 2013. godine, mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Sektor za održivi razvoj (KLASA: 351-04/13-08/200, URBROJ: 517-06-3-2-1-13-2) od 24. srpnja 2013. godine, mišljenje Uprave za zaštitu prirode (službeno, interno) od 16. srpnja 2013. godine i uvjeti Ministarstva zdravlja (KLASA: 351-03/13-01/57, URBROJ: 534-09-1-1-1/5-13-2) od 25. srpnja 2013. godine. Sva pribavljena mišljenja i uvjete Ministarstvo je Zaključkom (KLASA: 351-03/13-02/48, URBROJ: 517-06-2-2-1-13-8) od 17. listopada 2013. godine dostavilo operateru kako bi ih uz pomoć svog ovlaštenika ugradio u mjere i tehnike za predmetnu farmu. Sektor za atmosferu, more i tlo Ministarstva zaštite okoliša i prirode do dana izdavanja ovog rješenja nije dostavio svoje uvjete niti mišljenje.

Javna rasprava o Zahtjevu s Tehničko-tehnološkim rješenjem radi sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti u postupku odlučivanja o predmetnom zahtjevu sukladno odredbama članka 139. stavka 2. Zakona održana je u razdoblju od 29. studenoga do 30. prosinca 2013. godine. Tijekom javne rasprave, javni uvid u Zahtjev s Tehničko-tehnološkim rješenjem omogućen je u prostorijama Općine Šenkovec, Josipa Bedekovića 11. Za vrijeme javne rasprave održano je jedno javno izlaganje 10. prosinca 2013. godine u prostorijama Općine Šenkovec. Prema Izvješću o održanoj javnoj raspravi (KLASA: 351-03/13-03/22, URBROJ: 2109/1-09/3-14-9) od 13. siječnja 2014. zaprimljeno je nekoliko pisanih primjedbi javnosti i zainteresirane javnosti na Zahtjev s Tehničko-tehnološkim rješenjem. Primjedbe su u bitnome sljedeće:

1. *Iz postrojenja se širi nenasan smrad, osobito u ljetnim mjesecima. Uočeno je da je gnoj skladišten na lokaciji farme što je dodatno doprinijelo širenju neugodnih mirisa. Potrebno je riješi problem neugodnih mirisa i provesti inspekcijski nadzor postrojenja.*
2. *Izradi plan praćenja amonijaka, metana i prašine iz postrojenja, te da se ispita zadovoljava li kapacitet sustava za ventilaciju potrebe peradarnika u ljetnim mjesecima.*

Nakon javne rasprave operater je zajedno sa svojim ovlaštenikom odgovorio na navedene primjedbe. Ministarstvo je razmotrilo odgovore i utvrdilo njihovu opravdanost. U bitnome ti odgovori glase:

- 1. Na lokaciji nema odlagališta/skladišta gnoja, pa isto ne može biti izvor neugodnih mirisa. Stanovnici su gnoj mogli vidjeti za vrijeme izgnojavanja, kada se on iz objekata gura na betoniranu podlogu koja se nalazi iza oba peradarnika, i s te površine se tovari na prijevozna sredstva. utjecaj od te aktivnosti je neizbježan, neznatan i kratkotrajan. Farma je smještena na području koje je okruženo poljoprivrednim površinama. Između farme i prvih kuća (na udaljenosti oko 440 m) nalaze se poljoprivredne površine koje mogu biti izvor neugodnih mirisa, osobito u vrijeme aplikacije gnoja. Kuće se nalaze jugoistočno i istočno od farme. Također se na udaljenosti oko 880 m istočno od Šenkovca, odnosno oko 880 m južno od farme PC „Japa“, nalazi farma u naselju Brezje, koja također može biti izvor neugodnih mirisa. Pošto je do detekcije neugodnih mirisa od strane stanovništva došlo i u vrijeme kada farma PC „Japa“ nije bila u proizvodnom ciklusu te je gnoj bio otpremljen s lokacije farme, a proizvodni objekti su bili očišćeni i dezinficirani, te su se nalazili u fazi biološkog odmaranja, nije isključeno da neugodni mirisi dolaze sa nekih od navedenih lokacija. Kao preventivna mjera od širenja neugodnih mirisa operater će provesti sadnju visokog drveća na istočnoj strani farme kako bi se spriječio direktan tok zraka koji ventilatori izbacuju iz farme u smjeru najbližih kuća.*
- 2. U Republici Hrvatskoj ne postoji propis koji bi regulirao praćenje ispuštanja neugodnih mirisa u zrak. Operater će voditi evidenciju svih svojih aktivnosti u gospodarenju gnojem i radu ventilacijskog sustava što će pomoći detektiranju njegova doprinosa neugodnim mirisima iz ovog postrojenja. To je naročito korisno u slučaju inspekcijskog nadzora nad postrojenjem.*

Ministarstvo je u predmetnom postupku razmotrilo navode iz zahtjeva i svu dokumentaciju u predmetu, a poglavito mišljenja i uvjete tijela i/ili osoba nadležnih prema posebnim propisima i budući da mišljenja, primjedbi i prijedloga javnosti i zainteresirane javnosti iz javne rasprave nije bilo, primjenom važećih propisa koji se odnose na predmetno postrojenje, na temelju svega navedenog utvrdilo da je zahtjev operatera osnovan te da je postojeće postrojenje iz točke I. izreke ovog rješenja utvrdilo objedinjene uvjete zaštite okoliša kako stoji u izreci pod točkom II. ovog rješenja.

Točka I. i točka II. izreke ovog rješenja utemeljene su na odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, na referentnim dokumentima o najboljim raspoloživim tehnikama te na utvrđenim činjenicama i važećim propisima kako slijedi:

1. UVJETI OKOLIŠA

1.1. Popis aktivnosti u postrojenju koje potpadaju pod obveze iz Rješenja

Popis aktivnosti u postrojenju koje potpadaju pod obveze iz rješenja temelje se na odredbama Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08) i na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama: RDNRT Intenzivan uzgoj svinja i peradi.

1.2. Procesi

Procesi se temelje na odredbama Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08), na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama: RDNRT Intenzivan uzgoj svinja i peradi, RDNRT za emisije iz spremnika, RDNRT za energetske učinkovitost, RDNRT za monitoring i Zakona o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 41/07 i 55/11).

1.3. Tehnike kontrole i prevencije onečišćenja tijekom rada postrojenja

Tehnike kontrole i prevencije onečišćenja tijekom rada postrojenja temelje se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika RDNRT Intenzivan uzgoj svinja i peradi, RDNRT za emisije iz spremnika, RDNRT za energetska učinkovitost, RDNRT za monitoring i I. Akcijskom programu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, br. 15/13).

1.4 Gospodarenje otpadom iz postrojenja

Gospodarenje otpadom iz postrojenja i mjere zaštite okoliša temelje se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi, odredbama Priloga IV. Uredbe, Zakonu o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 94/13), Uredbi o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada („Narodne novine“, br. 50/05, 39/09) i Pravilniku o gospodarenju otpadom („Narodne novine“, br. 23/07 i 111/07), Zakonu o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13).

1.5. Korištenje energije i energetska učinkovitost

Korištenje energije i energetska učinkovitost temelje se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT Intenzivan uzgoj svinja i peradi i RDNRT Energetska efikasnost.

1.6. Sprječavanje akcidenata

Sprečavanje akcidenata temelji se utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz RDNRT Intenzivan uzgoj svinja i peradi, Zakonu o vodama („Narodne novine“, br. 153/09, 130/11 i 56/13), Pravilniku o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda („Narodne novine“, br. 3/11), Zakonu o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13) i Državnom planu mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda („Narodne novine“, br. 5/11).

1.7. Sustav praćenja (monitoring)

Sustav praćenja temelji se na odredbama Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda („Narodne novine“, br. 80/13), Pravilniku o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda („Narodne novine“, br. 3/11), Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja („Narodne novine“, br. 32/10) i I. Akcijskom programu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla („Narodne novine“, br. 15/13).

1.8. Način uklanjanja postrojenja i povratak lokacije u zadovoljavajuće stanje

Način uklanjanja postrojenja i povratak lokacije u zadovoljavajuće stanje temelji se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika iz relevantnih referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama te prema odredbama Priloga IV Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 114/08).

2. GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJE

Emisije u vode

Temelje se na odredbama Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda („Narodne novine“, br. 80/13).

3. UVJETI IZVAN POSTROJENJA

Nisu utvrđeni uvjeti izvan postrojenja.

4. PROGRAM POBOLJŠANJA

Program poboljšanja temelji se na ILF RDNRT-u i Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

5. UVJETI ZAŠTITE NA RADU

Ne određuju se u ovom postupku jer se uvjeti zaštite na radu određuju u postupku prema posebnim zahtjevima kojima se određuje zaštita na radu.

6. OBVEZE ČUVANJA PODATAKA I ODRŽAVANJA INFORMACIJSKOG SUSTAVA

Temelje se na Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13), Uredbi o informacijskom sustavu zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08) i Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, br. 35/08) i na ILF RDNRT-u.

7. OBVEZE IZVJEŠTAVANJA JAVNOSTI I NADLEŽNIH TIJELA PREMA ZAKONU

Temelje se na Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13), Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 64/08), Uredbi o informacijskom sustavu zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 68/08) i Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, br. 35/08).

8. OBVEZE PREMA EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA ZAŠTITE OKOLIŠA

Temelje se na odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13), Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost („Narodne novine“, br. 107/03), Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, br. 35/08), Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš za vozila na motorni pogon („Narodne novine“, br. 20/04), Pravilnika o mjerilima, postupku i načinu određivanja iznosa naknade vlasnicima nekretnina jedinicama lokalne samouprave („Narodne novine“, br. 59/06), Uredbi o visini vodnog doprinosa („Narodne novine“, br. 78/10, 76/11 i 19/12), Zakonu o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12), Uredbe o visini naknade za korištenje voda („Narodne novine“, br. 82/10 i 83/12), Uredbe o visini naknade za zaštitu voda („Narodne novine“, br. 82/10 i 83/12) i Uredbe o visini naknade za uređenje voda („Narodne novine“, br. 82/10 i 108/13).

Točka II.4. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 236. stavka 2. Zakona kojim je određeno važenje rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje.

Točka III. izreke rješenja temelji se na odredbama članka 137. stavka 1. i članka 140. stavka 5. Zakona, a uključuje i primjenu odredbi Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša i Uredbe o ISJ kojima je uređeno obavještanje javnosti i zainteresirane javnosti o rješenju kojim je odlučeno o zahtjevu.

Točka IV. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 26. Uredbe, članka 121. stavka 3. i 4. Zakona, a uključuje i primjenu odredbi Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, br. 35/08) kojima je uređena dostava podataka u registar.

Točka V. izreke rješenja utemeljena je na odredbi članka 96. Zakona.

Temeljem svega naprijed utvrđenoga odlučeno je kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, Zagreb, u roku od 30 dana od dana dostave ovoga rješenja. Tužba se predaje navedenom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na ovo rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, br.

8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12 i 80/13).

Dostaviti:

1. Poslovni centar „Japa”, Zrinski Frankopana 2a, Čakovec (R, s povratnicom)
2. Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, Zagreb
3. Upravni odjel za zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo Međimurske županije, Ruđera Boškovića 2, Čakovec
4. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
5. Pismohrana u spisu predmeta, ovdje

KNJIGA OBJEDINJENIH UVJETA ZAŠTITE OKOLIŠA S TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIM RJEŠENJEM ZA POSTROJENJE ZA INTENZIVAN UZGOJ PERADI, POSTOJEĆA FARMA BROJLERA OBRTA POSLOVNI CENTAR „JAPA“

1. UVJETI OKOLIŠA

1.1. Popis aktivnosti u postrojenju koje potpadaju pod obveze iz rješenja

1.1.1. Glavna aktivnost postrojenja je intenzivan uzgoj brojlera.

1.1.2. Pomoćne tehnološke cjeline su:

1.1.2.1. opskrba električnom energijom

1.1.2.2. opskrba vodom

1.1.2.3. sustav za grijanje

1.1.2.4. sustav za ventilaciju

1.1.2.5. sustav za hranjenje

1.1.2.6. sustav za napajanje

1.1.2.7. sustav za osvjetljenje

1.1.2.8. odvodnja otpadnih voda

1.1.2.9. izgnojavanje

1.1.2.10. gospodarenje uginulim životinjama

1.1.2.11. gospodarenje otpadom

1.1.2.12. pranje uzgojnih objekata

1.1.2.13. dezinfekcija i liječenje peradi

1.1.2.14. održavanje

1.2. Procesi

Farmu čine 2 tipska objekta za intenzivan uzgoj brojlera, svaki kapaciteta 25 000 komada u jednom proizvodnom ciklusu koji traje 40-45 dana. Godišnje se na farmi izmjeni 5 proizvodnih ciklusa. U farmu se dovoze jednodnevni pilići koji se tove prosječno do težine 2,05 – 2,1 kg. Farma je u funkciji od 2001. godine i ne planira se završetak njenog rada.

1.2.1. U procesu će se koristiti sljedeće sirovine:

Tehnološka cjelina	Sirovine, sekundarne sirovine i druge tvari	Godišnja potrošnja Iskoristivost
Korištenje električne energije	Električna energija iz javne elektroopskrbe mreže	267 889 kWh
	Dizel gorivo	0,1 t
Korištenje vode iz javne vodovodne mreže	Voda za napajanje brojlera	2 032 m ³
	Voda za tehnološke potrebe (pranje peradarnika i dezbarijere)	317 m ³
	Vode za sanitarne potrebe	34 m ³
Grijanje	Zemni plin	158 133 kWh (11 837 m ³)
Hranjenje	Žitarice, mineralne sirovine, vitamini, mikro-minerali, dodaci za stočnu hranu	914,5 t
Korištenje stelje	Slama	282,5 m ³
Dezinfekcija	Formaldehid	0,0384 t (240 l)
Liječenje peradi	Cjepiva i lijekovi	nepoznato

Napomena: Sredstva za dezinfekciju koristi ovlaštena tvrtka koja na farmi provodi DDD mjere. Lijekove i cjepiva za perad koristi ovlašten veterinar koji provodi veterinarsku zaštitu brojlera na farmi.

Skladištenje sirovina i ostalih tvari:

Lokacija	Kapacitet	Tehnička karakterizacija
Silos za hranu – 2 kom	2 x 20,8 m ³	Silos se nalaze na betonskim temeljima, a izrađeni su od pocinčanog aluminija
Posude za uginuća – 2 kom	2 x 0,4 m ³	Zamrzivači za skladištenje uginule peradi do odvoza u kafileriju.
Šupa za stelju	450 m ³	Stelja koja se upotrebljava u tehnološkom procesu proizvodnje

Referentni dokumenti o najboljim raspoloživim tehnikama (RDNRT) koji su primijenjeni pri određivanju uvjeta za postrojenje:

Kodne oznake	BREF	RDNRT
ENE	<i>Energy Efficiency Techniques</i>	RDNRT za energetska učinkovitost
ESB	<i>Emission from Storage</i>	RDNRT za skladišne emisije
ILF	<i>Intensive Rearing of Poultry and Pigs</i>	RDNRT za intenzivan uzgoj peradi i svinja
MON	<i>General Principles of Monitoring</i>	RDNRT za opće principe monitoringa

1.2.2. U radu predmetnog postrojenja primjenjivati načela dobre poljoprivredne prakse, što uključuje sljedeće radne procese:

1.2.2.1. Provođenje *edukacijskih i trening programa* za djelatnike na farmi kako bi zaposlenici bili adekvatno osposobljeni za provedbu načela dobre poljoprivredne prakse te bili upoznati s uvjetima iz ovog rješenja. edukacija mora uključiti sve djelatnike farme čije dužnosti imaju utjecaj na pravilno provođenje načela dobre poljoprivredne prakse i uvjeta iz ovog rješenja, tehnika sukladno mjeri 5.1. iz poglavlja 5. najbolje raspoložive tehnike (poglavljju 4.1.2. ILF).

1.2.2.2. Voditi, ažurirati i čuvati evidenciju o:

- potrošnji energije
- potrošnji vode
- količini i sastavu utrošene hrane za životinje
- količini proizvedenog otpada
- količini proizvedenog stajskog gnoja
- količini otpremljenog stajskog gnoja
- otpremi stajskog gnoja koja uključuje sljedeće podatke
  - datum izgnojavanja objekta
  - datum otpreme stajskog gnoja i količinu
  - podaci o trećoj osobi koja odvozi stajski gnoj s postrojenja

sukladno poglavljju 5.1. i 4.1.4. ILF. Navedene podatke pohraniti uz Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša te dati na uvid prilikom inspekcijskog nadzora.

1.2.2.3. Sprečavanje akcidenata obuhvaća sljedeće mjere i postupke:

- Mjere dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije mora provoditi ovlaštena pravna ili fizička osoba.
- Provoditi stalni higijenski i zdravstveni veterinarski nadzor.

- U slučaju masovnog uginuća brojlera zbog pojave neke bolesti poduzimati zakonom propisane mjere i na taj način spriječiti mogući štetan utjecaj na zdravlje ljudi ili djelovanje na okoliš. Ispitati i zaraženi gnoj te postupiti sukladno nalazu i prijedlogu načina dezinfekcije od strane veterinarske službe.
- U slučaju požara i potrebe spašavanja ljudi i imovine, imati osiguran pristup interventnih vozila i druge vatrogasne opreme svim objektima prilaznom prometnicom.
- Provoditi kontrolu internog kanalizacijskog sustava.

Navedene mjere i postupci temelje se na utvrđivanju najboljih raspoloživih tehnika RDNRT za intenzivan uzgoj svinja i peradi, te na odredbama priloga IV. Uredbe.

1.2.2.4. Provoditi održavanje i popravke opreme sukladno poglavlju 4.1.6. ILF.

1.2.2.5. Planirati i nadzirati da li se aktivnosti koje se tiču isporuke sirovina, proizvoda i otpada provode u skladu s propisima i dobrom praksom što odgovara mjeri 5.1. poglavlja 5 najbolje raspoložive tehnike (poglavljje 4.1.3. ILF).

1.2.2.6. Kruti stajski gnoj zbrinjavati predajom poljoprivrednim gospodarstvima s kojima farma ima sklopljen ugovor, a koja će gnoj aplicirati na svoje poljoprivredne površine uzimajući u obzir vrijeme skladištenja gnoja, svojstva tla kod korištenja gnoja (stanje tla, tip tla i nagib, klimatske prilike, oborine i navodnjavanje, korištenje zemljišta, balansiranje količine gnoja prema zahtjevima usjeva) te provođenjem aktivnosti za sprečavanje onečišćenja podzemnih voda sukladno poglavlju 4.1.3. ILF.

1.2.2.7. Kruti stajski gnoj se može zbrinjavati i na način da se koristi za anaerobnu obradu u bioplinskom postrojenju drugog subjekta prema sklopljenom ugovoru, sukladno poglavlju 5.2.6. ILF.

1.3. Tehnike kontrole i prevencije onečišćenja tijekom rada postrojenja

Tehnike hranidbe

1.3.1. Primjenjivati tehnike hranjenja kojima se upravlja količinom hranjivih tvari u stočnoj hrani te „fazno“ hranjenje peradi, ovisno o proizvodnim fazama i stanju životinja, smanjujući izlučivanje nutrijenata (dušika i fosfora) putem gnoja u okoliš što odgovara mjeri 5.3.1. iz Poglavlje 5. Najbolje raspoložive tehnike (Poglavljje 4.1.3. ILF).

1.3. 2. Odgovarajuće hranidbene mjere su:

1.3.2.1. Perad se mora hraniti krmnim smjesama s niskom razinom sirovih proteina, kombiniranjem smanjenog unosa proteina što odgovara mjeri 5.3.1.1. iz poglavlja 5. najbolje raspoložive tehnike (poglavljje 4.2.3. ILF).

Životinje na farmi		Hranidbena smjesa prema udjelu sirovih proteina (ILF ta)
Brojleri	početni	20 – 22%
	veći	19 – 21%
	završni	18 – 20%

1.3.2.2. Koristiti stočnu hranu s malim udjelom fosfora, primjenom lako probavljivih anorganskih fosfata (poglavljje 4.2.4., 4.2.5, 4.2.6. ILF).

Životinje na farmi		Hranidbena smjesa prema udjelu fosfora (ILF ta)
Brojleri	početni	0,65 – 0,75%
	veći	0,60 - 0,70%
	završni	0,57 – 0,67%

1.3.3. Voditi, ažurirati i čuvati podatke o količini i sastavu utrošene hrane za životinje.

Emisije u zrak

- 1.3.2. Koristiti isključivo suhu stelju, te vizualno kontrolirati suhoću iste.
- 1.3.3. Sprečavati emisije u zrak iz objekata za tov brojlera održavanjem stelje suhom, sukladno poglavlju 5.3.5. ILF.
- 1.3.4. Uzgoj brojlera obavljati u podnom uzgoju na stelji, u dobro izoliranim objektima s umjetnom ventilacijom, opremljenim sustavom napajanja bez curenja što odgovara mjeri 5.3.2.2. iz poglavlja 5. najbolje raspoložive tehnike (poglavlje 4.5.3. ILF).

Tehnike za obradu gnoja

- 1.3.4. Izgnojavanje objekata provoditi nakon svakog proizvodnog ciklusa.
- 1.3.5. Sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju:
- Sav gnoj odmah po izgnojavanju objekata prodavati vlasnicima poljoprivrednih površina koji mogu prihvatiti određene količine gnoja i s njim gospodariti prema načelima dobre poljoprivredne prakse u korištenju gnojiva te odvoziti s lokacije.
  - Ispitivanja sastava i kakvoće gnojiva provoditi najmanje 2 puta godišnje.
- 1.3.6. Kruti stajski gnoj se može zbrinjavati i na način da se koristi za anaerobnu obradu u bioplinskom postrojenju drugog subjekta prema sklopljenom ugovoru, sukladno poglavlju 5.2.6. ILF.
- 1.3.7. Voditi evidenciju o predanom gnoju navodeći vrijeme predaje, količinu predanog gnoja i subjekta koji ga je preuzeo.

Tehnike učinkovitog korištenja voda

- 1.3.8. Opskrba vodom treba biti osigurana iz javne vodovodne mreže, prema uvjetima i uz suglasnost nadležnog distributera, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.9. Odvodnja otpadnih voda treba biti riješena razdjelnim sustavom interne kanalizacije
- 1.3.10 Sanitarne otpadne vode ispuštati u nepropusnu septičku jamu zatvorenog tipa (bez ispusta i preljeva), sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.11. Tehnološke otpadne vode od čišćenja i pranja peradarnika ispuštati u vodonepropusnu sabirnu jamu, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.12. Sadržaj septičke i sabirne jame te dezbarijere predavati ovlaštenoj pravnoj osobi koja ga odvoziti na lokaciju konačnog ispuštanja u sustav javne odvodne komunalnih otpadnih voda s uređajem za njihovo pročišćavanje, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.13. Oborinske vode s krovova ispuštati na okolni teren investitora ne čineći štete na susjednim česticama, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.14. Kontrolirati ispravnost građevina internog sustava odvodnje, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.3.15. Kontrolirati i kalibrirati instalacije pitke vode kako bi se izbjeglo neželjeno prolijevanje vode, te pravovremeno otklanjati kvarove instalacija, sukladno poglavlju 5.3.3. ILF.

- 1.3.16. Operater mora voditi evidenciju o odvozu, kakvoći i količini sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda.
- 1.3.17. Čišćenje unutrašnjosti objekata za uzgoj brojlera obavlja se nakon svakog proizvodnog ciklusa, koristeći vodu pod visokim pritiskom (pomoću visokotlačnih uređaja).
- 1.3.18. Potrošnja vode za napajanje brojlera mora biti u okviru preporuka rdnrt-a (ILF) kako slijedi:
- potrošnja vode za napajanje maksimalno 11 l/brojler/ciklusu
  - potrošnja vode za napajanje maksimalno 70 l/brojler/ciklusu
- 1.3.19. Voditi, ažurirati i čuvati podatke o potrošnji vode.

Tehnike prijenosa sirovine

- 1.3.20. Silosi za skladištenje te pripadajuća armatura (cijevi, lukovi, transporter) izrađeni su prema preporukama za skladištenje i manipulaciju rasutim teretima: primjerene stabilnosti za lako izuzimanje sadržaja, uz sprečavanje prašenja prilikom punjenja ili pražnjenja silosa (zatvoreni sustav), što odgovara mjeri 5.3.2. iz poglavlja 5. Najbolje raspoložive tehnike (Poglavlje 4.3.4. i 4.3.4.5. ESB).
- 1.3.21. Brzinu i način istovara prilagoditi smanjenju emisije prašine uz ograničavanje brzine kretanja vozila unutar kruga postrojenja. prema ukazanoj potrebi održavati unutarnje prometnice te redovito čistiti kotače transportnih vozila, što odgovara mjeri 5.4.1. iz poglavlja 5. najbolje raspoložive tehnike (poglavlje 4.4.3.5.1., 4.4.3.5.2., 4.3.5.3., 4.4.6.12. i 4.4.6.13. ESB).
- 1.3.22. Transporteri za istovar iz spremnika hrane moraju biti zatvoreni zbog smanjenja emisija prašine uslijed utjecaja vjetra; te ih redovito održava i čisti nakon upotrebe, odgovara mjeri 5.4.2. iz poglavlja 5. najbolje raspoložive tehnike ESB.

1.4. Gospodarenje otpadom iz postrojenja

- 1.4.1. Otpadna životinjska tkiva odlagati u kontejner (hladnjaču) do trenutka otpreme u kafileriju po ovlaštenom poduzeću, sukladno obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 1.4.2. Miješani komunalni otpad (ključni broj 20 03 01) skupljati u posebnom spremniku te zbrinjavati predajom ovlaštenoj pravnoj osobi, tehnika odgovara mjeri 5.1. iz poglavlja 5. Najbolje raspoložive tehnike (Poglavlje 4.1.3. ILF).
- 1.4.3. Otpad iz veterinarskih zahvata koji čine ostaci lijekova u vlastitoj ambalaži i ostali medicinski materijal (ključni broj 18.02.02* i 15 01 10*), zbrinjavati na način da nadležni veterinar preuzima opasan otpad, tehnika prema kriteriju 10. iz Uredbe.
- 1.4.4. Otpad koji nastaje kod provođenja DDD mjera (ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima, ključni broj 15 01 10*) zbrinjavati na način da tvrtka koja provodi DDD mjere preuzima opasan otpad, te isti zbrinjava od ovlaštene pravne osobe.
- 1.4.5. Neopasni tehnološki otpad (nastao prilikom održavanja postrojenja, npr. otpadni metal i sl.) mora se skupljati ovisno o vrstama u pravilno označene spremnike. Odvojeno skupljeni otpad mora se predavati ovlaštenim sakupljačima neopasnog otpada, s kojim su operateri dužni sklopiti ugovor, tehnika prema kriteriju 3. iz Priloga IV Uredbe.
- 1.4.6. Ambalaža dezinfekcijskih sredstava mora se predavati ovlaštenoj pravnoj osobi.
- 1.4.7. Očevidnik o nastanku i tijeku zbrinjavanja otpada mora se voditi prema vrstama i količinama otpada, a svako odvoženje otpada obavljati uz prateći list, te podatke iz istog jednom godišnje

dostavljati nadležnom tijelu u Međimurskoj županiji, tehnika prema kriteriju 10. iz Priloga IV Uredbe.

1.5. Korištenje energije i energetska efikasnost

1.5.1. Bilježiti i pratiti potrošnju električne energije i energenata za proizvodnju toplinske energije (Poglavlje 2.5 ENE)

1.5.2. Provoditi učinkovitu kontrolu procesa evidencijom svih relevantnih parametara i koristiti automatsko upravljanje sustavom za odgovarajuću kontrolu procesa kod svih načina rada, pokretanja, rutinskog rada, zaustavljanja i nenormalnih uvjeta, za identificiranje ključnih pokazatelja i metoda za mjerenje i kontrolu parametara (npr. tlak, protok, temperatura, sastav i količina) te za dokumentiranje i analizu abnormalnih uvjeta poslovanja (Poglavlje 2.5., 2.8. i 2.10 ENE)

1.5.3. Smanjiti potrošnju energije kroz:

- preglede i održavanje objekata i opreme
- primjerenom termoizolacijom objekata za smanjenje toplinskih gubitaka
- optimizacijom ventilacijskog sustava u svakoj nastambi kako bi se ostvarila bolja kontrola temperature i postizanje minimalnog ventiliranja zimi
- kontrolu i čišćenje cijevi i ventilatora za izbjegavanje zastoja u ventilacijskom sustavu
- korištenje niskoenergetske rasvjete u uzgoju i proizvodnji

Smanjenje potrošnje energije u skladu je s najboljom raspoloživom tehnikom 5.3.4. iz poglavlja 5. Najbolje raspoložive tehnike ILF.

1.6. Sprečavanje akcidenta

1.6.1. U slučaju akcidenta poduzimati mjere iz *Plana rada i održavanja vodnih građevina za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda*, mjera sukladno Obvezujućem vodopravnom mišljenju.

1.6.2. Na farmi je postavljen sustav vatroobrane (potreban broj protupožarnih aparata).

1.6.3. U slučaju požara i potrebe spašavanja ljudi i imovine, osigurati nesmetan pristup interventnih vozila i druge vatrogasne opreme svih objektima prilaznom prometnicom, mjera prema kriteriju 11. iz Priloga IV Uredbe.

1.6.4. U slučaju masovnog uginuća peradi ili pojave bolesti životinja postupati u skladu s uputama veterinarske službe, mjera/tehnika prema kriteriju 10. iz Priloga IV. Uredbe.

1.6.5. Voditi zapise o svim izvanrednim i neplaniranim onečišćenjima te evidentirati aktivnosti poduzete u svrhu uklanjanja ili ublažavanja onečišćenja.

1.7. Sustav praćenja (monitoring)

1.7.1. Voditi zapise o potrošnji vode i energije, količinama i sastavu utrošene hrane za životinje i količini gnoja te količinama prodanog gnoja.

1.7.2. Voditi evidenciju o odvozu, količini i vrsti otpada.

1.7.3. Provoditi kontrolu vodonepropusnosti internog sustava odvodnje otpadnih voda svakih 8 godina računajući od 2013. godine, sukladno Obvezujućem vodopravnom mišljenju.

1.7.4. Angažiranjem ovlaštenog laboratorija provoditi analizu otpadnih voda od pranja peradarnika i otpadnih voda iz dezbarijera jedan puta godišnje, uzimanjem uzorka iz sabirnih jama prije

odvoženja na lokaciju konačnog ispuštanja u sustav javne odvodnje komunalnih otpadnih voda s uređajem za njihovo konačno pročišćavanje, sukladno Obavezujućem vodopravnom mišljenju.

1.7.5. Ispitivanje otpadnih voda iz sabirnih jama potrebno je obavljati jedan puta godišnje na pH, taložive tvari, klor slobodni i klor ukupni.

Parametar analize	Analitička metoda mjerenja / norma
pH	HRN EN 13037:1999
taložive tvari	„standardne metode“ za ispitivanje vode i otpadne vode, APHA, AWWA, WEF (1998) 20ed
klor slobodni	ISO 7393-1 ISO 7393-2
klor ukupni	ISO 7393-1 ISO 7393-2

1.7.6. Od ovlaštenog laboratorija zatražiti ispitivanja sastava i kakvoće gnoja, najmanje dva puta godišnje, a prije početka izgnojavanja, te rezultate analize dati na uvid poljoprivrednim gospodarstvima koja gnoj preuzimaju.

1.7.7. U slučaju promjena u tehnološkog procesa, koje bi mogle utjecati na promjenu u sastavu gnoja, operater mora izvršiti analizu gnoja, te istu dati na uvid prije odvoza gnoja poljoprivrednim gospodarstvima koja gnoj preuzimaju.

1.7.8. Analiza gnoja uključuje sljedeće parametre: sadržaj suhe tvari, sadržaj ukupnog i amonijskog dušika (N), sadržaj fosfora (P_2O_5), sadržaj kalija (K_2O) i pH, sukladno važećim propisima.

1.7.9. Evidentirati količinu proizvedenog gnoja i voditi evidenciju o laboratorijskim analizama gnoja.

1.7.10. Na zahtjev vodopravnog inspektora tijekom vodopravnog nadzora obaviti kontrolno ispitivanje otpadnih voda, te površinskih i/ili podzemnih voda za koje postoji sumnja da su onečišćene s predmetnog postrojenja, na pokazatelje koje zatraži vodopravni inspektor, sukladno Obavezujućem vodopravnom mišljenju.

1.8. Način uklanjanja postrojenja i povratak lokacije u zadovoljavajuće stanje

1.8.1. U svrhu zatvaranja postrojenja i njegove razgradnje izraditi će se *Plan razgradnje*. Taj plan mora obuhvaćati sljedeće aktivnosti:

- obustava rada postrojenja, uključujući sve proizvodne procese, procese skladištenja i pomoćne procese
- pražnjenje uzgojnih objekata i proizvodnih objekata, objekata za skladištenje, pomoćnih objekata i uklanjanje gotovih proizvoda, sirovina i pomoćnih tvari.
- uklanjanje i adekvatno zbrinjavanje otpada i gnoja
- čišćenje proizvodnih, uzgojnih objekata i ostalih objekata
- rastavljanje i uklanjanje opreme
- rušenje objekata koji nisu predviđeni za daljnju uporabu
- odvoz i zbrinjavanje otpada (građevinski, metalni, opasni) putem ovlaštenih pravnih osoba
- pregled lokacije i ocjena okoliša
- ovjera dokumentacije o razgradnji postrojenja i čišćenju lokacije

1.8.2. Program razgradnje uključivati će i analizu i ocjenu stanja okoliša u cilju određivanja razine onečišćenja i potrebe za sanacijom zemljišta. Ocjena stanja okoliša obuhvaćati će provjeru stanja tla na lokaciji i stanja vodotoka u blizini farme.

1.8.3. U slučaju nezadovoljavajućeg stanja okoliša nakon razgradnje, provesti će se sanacija lokacije prema detaljno razrađenom Programu sanacije, na vlastiti trošak farme obrta Poslovni centar „Japa“.

2. GRANIČNE VRIJEDNOSTI EMISIJA

2.1. Emisije u vode

2.1.1. Operateru se dopušta ispuštanje:

- sanitarnih otpadnih voda u količini cca 34 m³/god
- tehnoloških otpadnih voda od pranja peradarnika u količini cca 317 m³/god
- otpadnih voda iz dezbarijera u količini koja zajedno s otpadnim vodama od pranja peradarnika ne prelazi 10 m³/dan

2.1.2. Granične vrijednosti za ispuštanje u sustav javne odvodnje su:

-	pH	6,5-9,5
-	taložive tvari	10 ml/lh
-	klor slobodni	0,5 mg/l
-	klor ukupni	1,0 mg/l

2.2. Emisije u tlo

Ne određuju se posebni uvjeti jer predmetno postrojenje ne obavlja primjenu gnoja na svojim poljoprivrednim površinama.

3. UVJETI IZVAN POSTORJENJA

Za postojeće postrojenje Poslovni centar „Japa“ nisu utvrđeni posebni uvjeti izvan postrojenja (sukladno mišljenju Uprave za zaštitu prirode ovog Ministarstva).

4. PROGRAM POBOLJŠANJA

4.1. Operater će u roku 60 od dobivanja ovog rješenja sklopiti novi ugovor o predaji gnoja s poljoprivrednim gospodarstvom u kojem će biti specificirano da će se gnoj primjenjivati na poljoprivredne površine gospodarstva uzimajući u obzir potrebno vrijeme skladištenja gnoja, svojstva tla kod korištenja gnoja (stanje tla, tip tla i nagib, klimatske prilike, oborine i navodnjavanje, korištenje zemljišta, balansiranje količine gnoja prema zahtjevima usjeva) te će se provoditi aktivnosti za sprečavanje onečišćenja podzemnih voda.

4.2. Operater će u roku 6 mjeseci od dobivanja ovog rješenja izraditi *Plan razgradnje*.

4.3. Kako bi se smanjilo širenje neugodnih mirisa operater će u roku 6 mjeseci od dobivanja ovog rješenja provesti sadnju visokog drveća na istočnoj strani postrojenja, čime će se spriječiti direktan tok zraka koji ventilatori izbacuju iz postrojenja u smjeru obližnjih kuća.

5. UVJETI ZAŠTITE NA RADU

Ne određuju se u ovom postupku, jer se uvjeti zaštite na radu određuju u postupku prema posebnim zahtjevima kojima se određuje zaštita na radu.

6. OBVEZE ČUVANJA PODATAKA I ODRŽAVANJA INFORMACIJSKOG SUSTAVA

6.1. Poshranjivati na 5 godina podatke o potrošnji vode i energije, količini stočne hrane proizvedenom otpadu i gnoju (poglavlje 4.1.4; ILF).

6.2. Izvješće o ispitivanju kakvoće otpadnih voda pohranjivati na 5 godina.

6.3. Dokumenti navedeni u ovom rješenju kao i rezultati praćenja i postupanja pod točkama 1.2.2.1., 1.2.2.2., 1.2.2.3., 1.2.2.4., 1.3.4.3., 1.3.4.6., 1.4.7., 1.5.1., 1.5.2., 1.7.1., 1.7.2., 1.7.3., 1.7.4. i 1.7.5.

moraju biti klasificirani i pohranjeni uz u roku 6 mjeseci od njegova izdavanja i kao takvi dostupni u slučaju postupanja i inspeksijskog nadzora.

7. OBVEZE IZVJEŠTAVANJA JAVNOSTI I NADLEŽNIH TIJELA PREMA ZAKONU

- 7.1. Zabilježiti sve zaprimljene pritužbe od strane javnosti te evidentirati aktivnosti poduzete u svrhu uklanjanja ili ublažavanja uočenih nedostataka, a navedene zapise je potrebno čuvati i pohraniti uz Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša te dati na uvid prilikom inspeksijskog nadzora.
- 7.2. Izvješće o rezultatima redovitih ispitivanja otpadnih voda i kontrolnog ispitivanja otpadnih voda i/ili voda za koje se sumnja da su onečišćene s farme operatera potrebno je dostaviti Hrvatskim vodama, Vodnogospodarski odjel za Muru i gornju Dravu, Varaždin i vodopravnoj inspekciji sukladno Obavezujućem vodopravnom mišljenju.
- 7.3. Očevidnike o nastanku i tijeku otpada prema vrsti i količini otpada pohranjivati 5 godina i dostavljati Agenciji zaštite okoliša na propisanim obrascima (do 1. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu).

8. OBVEZE PO EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA ZAŠTITE OKOLIŠA

Operater postrojenja za intenzivan uzgoj peradi, Poslovni centar „Japa“ dužan je realizirati sve zakonom i podzakonskim aktima utvrđene obveze po relevantnim ekonomskim instrumentima zaštite okoliša. Te obveze proizlaze iz odredbi nadležnog Zakona o zaštiti okoliša i na temelju njega donesenih propisa te Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i odgovarajućih podzakonskih akata. One se u pravilu odnose na naknade onečišćenja okoliša, a predstavljaju svojevrsan oblik kompenzacije za redovni rad predmetnog postrojenja, suglasno usvojenom načelu „onečišćivač plaća“.

Naknade koje su relevantne za predmetno postrojenje, a koriste kao sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost namijenjena poduzimanju, odnosno, sufinanciranju mjera zaštite okoliša i poboljšanja energetske učinkovitosti su:

- naknada za opterećivanje okoliša otpadom
- posebna naknada za okoliš na vozila na motorni pogon.

Naknada za opterećivanje okoliša otpadom operater plaća kao posjednik otpada koji snosi sve troškove preventivnih mjera i mjera zbrinjavanja otpada, troškove gospodarenja otpadom koji nisu pokriveni prihodom ostvarenim od prerade otpada te je financijski odgovoran za provedbu preventivnih i sanacijskih mjera zbog štete za okoliš koje je prouzročio ili bi je mogao prouzročiti otpad. Naknadu za troškove gospodarenja otpadom, operater će izravno riješiti putem plaćanja po Ugovoru s ovlaštenim pravnim osobama za sakupljanje komunalnog, neopasnog odnosno opasnog otpada.

Posebnu naknadu za okoliš vozila na motorni pogon operater predmetnog zahvata dužan je platiti kao pravna osoba, koje je vlasnik ili ovlaštenik prava na vozilima na motorni pogon. Posebna naknada plaća se pri registraciji vozila, odnosno ovjeri tehničke ispravnosti vozila. Posebna naknada, prema utvrđenom izrazu određuje se i plaća obzirom na vrste vozila, vrste motora i pogonskog goriva, radni obujam ili snagu motora te starosti vozila u sastavu voznog parka operatera.

Obračunati i dospjeli iznosi naknade i posebne naknade uplaćuju se na račun Fonda. Naplatu dospjelih nenaplaćenih iznos naknada, zajedno s pripadajućih kamatama od obveznika plaćanja, čiji se platni promet obavlja preko računa koje vode pravne osobe ovlaštene za poslove platnog prometa, obavljaju te pravne osobe na temelju izvršnog rješenja Fonda prijenosom sredstava s računa obveznika na račun Fonda.

Pored navedenog operater je dužan plaćati naknadu za korištenje voda, naknadu za zaštitu voda i naknadu za uređenje voda.

**TEHNIČKO-TEHNOLOŠKO RJEŠENJE ZA POSTROJENJE ZA INTENZIVAN UZGOJ
PERADI POSLOVNI CENTAR „JAPA“, ŠENKOVEC**

**Podnositelj zahtjeva: Poslovni centar „JAPA“
Zrinsko Frankopanska 2A
40000 Čakovec
MBO:97293032**

Lokacija postrojenja: k.č.br. 1201, i 985, k.o. Šenkovec, Općina Šenkovec

Varaždin, lipanj 2013.

SADRŽAJ:

UVOD	2
1. OPIS TEHNIČKE, PROIZVODNE I RADNE KARAKTERISTIKE POSTROJENJA – FARME	2
Glavni proizvodni objekti.....	3
2. PRIKAZ RASPOREDA OBJEKATA I KANALIZACIJE NA LOKACIJI FARME POSLOVNI CENTAR „JAPA“	8
3. REFERENTNA MJESTA EMISIJA NA FARMI	9
4. BLOK DIJAGRAM POSTROJENJA PREMA POSEBNIM TEHNOLOŠKIM DIJELOVIMA.....	10
5. PROCESNI DIJAGRAMI TIJEKA PROIZVODNJE	11
6. OSTALA DOKUMENTACIJA.....	12

UVOD

Farma za tov brojlera, kapaciteta 50.000 brojlera u jednom turnusu, u vlasništvu obrta Poslovni centar „Japa“, nalazi se u Šenkovcu, Općina Šenkovec, Međimurska županija.

Sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07) i temeljem Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08), za postojeće postrojenje potrebno je utvrditi objedinjene uvjete zaštite okoliša. Za postojeće postrojenje potrebno je izraditi Tehničko-tehnološko rješenje. Tehničko-tehnološko rješenje postrojenja se prema odredbama članka 85. Zakona o zaštiti okoliša, prilaže Zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

1. OPIS TEHNIČKE, PROIZVODNE I RADNE KARAKTERISTIKE POSTROJENJA – FARME

Farma obrta Poslovni centar „Japa“ za tov brojlera nalazi se u Šenkovcu, Općina Šenkovec, Međimurska županija, u zoni gospodarske namjene (područje pogodno za uređenje zone za uzgoj životinja) [PG], na katastarskim česticama 985 i 1201, k.o. Šenkovec.

Uzgoj brojlera u skladu je sa zahtjevima iz Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05, 101/07, 11/10, 28/10).

Na lokaciji su zaposlena 2 zaposlenika.

U poglavlju 2 nalazi se prostorni prikaz objekata na farmi brojlera obrta Poslovni centar „Japa“. Farma za uzgoj brojlera koristi dva peradarnika pojedinačnog kapaciteta 25.000 brojlera. Životinje se uzgajaju u podnom sustavu držanja. Jednodnevni pilići dostavljaju se iz tvrtke Koka d.o.o., s kojom podnositelj zahtjeva ima sklopljen kooperantski ugovor.

Ukupni kapacitet farme iznosi 50.000 brojlera, odnosno 125 uvjetnih grla (prema I. Akcijskom programu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13)).

Brojleri se nakon tova predaju u živome stanju tvrtki Koka d.o.o., koja ih odvozi na klanje.

U remontu, koji traje tri do četiri tjedna, objekti se temeljito pripreme za sljedeći turnus proizvodnje, te se objekti biološki odmaraju.

Tehnološki procesi uzgoja i proizvodnje brojlera su:

- naseljavanje brojlera;
- hranidba i pojenje brojlera;

Ostali korisni procesi nužni za funkcioniranje postrojenja:

- grijanje i ventilacija uzgojnih objekata;
- osvjetljavanje uzgojnih objekata;
- izgnojavanje uzgojnih objekata;
- zbrinjavanje gnoja;
- zbrinjavanje uginulih životinja
- skladištenje i zbrinjavanje otpada;
- opskrba vodom ;
- pranje i dezinfekcija uzgojnih objekata
- zbrinjavanje otpadnih voda;
- održavanje.

Postojeći objekti na farmi Poslovni centar „Japa“

- peradarnici za uzgoj brojlera

- silosi
- nadstrešnica za stelju
- spremište
- spremište za agregat za proizvodnju električne energije u slučaju nužde
- septička jama za sanitarne otpadne vode
- sabirne jame za tehnološke otpadne vode
- dezbarijera

Stajski gnoj nastao kao nusproizvod uzgoja peradi odmah se po izgnojavanju prodaje osobi s kojom podnositelj zahtjeva ima sklopljen ugovor sukladno I. Akcijskom programu zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13).

Hranu za perad osigurava tvrtka Koka d.o.o.

U Tablici 1 navode se tehnološko-proizvodni pokazatelji uzgoja brojlera na farmi Poslovni centar "JAPA".

Tablica 1 Tehnološko - proizvodni pokazatelji uzgoja brojlera na farmi .

Broj uzgojnih objekata	2 komada
Korisna površina jednog peradarnika	1.456 m ²
Dužina uzgojnog ciklusa	40-45 dana
Remont farme	3-4 tjedna
Populacija brojlera na m ² površine	15-18
Broj useljenih brojlera po objektu	25.000
Broj turnusa godišnje	5 turnusa/god
Tehnološki normativ uginuća u uzgoju	4 %
Tjelesna masa na kraju uzgoja	2,05-2,1 kg
Potrošnja hrane po brojleru u uzgoju	3,78 kg/brojler/turnus,
Potrošnja vode po životinji	49,25 l/brojler/god
Potrošnja energije po životinji	1,76 kWh/brojler/god

Farma se opskrbljuje vodom iz javnog vodovodnog sustava, a električnom energijom se opskrbljuje preko niskonaponske elektroopskrbne mreže. Za potrebe grijanja na farmi osiguran je priključak na javnu mrežu opskrbe plinom.

Do lokacije farme dolazi se pristupnim poljskim putem koji se spaja sa Županijskom cestom Ž2001 (Gr. R. Slovenije – Banfi – Štrigova – Prekopa – Lopatinec – Šenkovec (D209)) koja je udaljena je od farme cca 260 m.

Krug farme ograđen je industrijskom ogradom (žičanom mrežom s betonskim stupovima) visine 200 cm.

Na kolnom ulazu postoje pomična vrata s dezbarijerom veličine 6 x 3 x 0,30 m. Dezbarijera za vozila i ljude ispunjena je dezinficijensom širokog spektra djelovanja.

Putovi unutar farme su pošljunčani, okolni prostor je hortikulturno uređen.

U tekstu koji slijedi navode se karakteristike svih postojećih objekata na farmi.

Glavni proizvodni objekti

Peradarnici za uzgoj brojlera

Objekti tlocrtne veličine 105 m x 15 m, visine vijenca 2,5 m. Brojleri se drže u podnom sustavu uzgoja. Godišnje se odvija 5 uzgojnih ciklusa.

Pomoćni objekti:

Silosi za hranu uz uzgojne objekte

Radi se o pocinčanim aluminijskim spremnicima volumena 20,83 m³. Uz svaki proizvodni objekt nalaze se po dva silosa.

Dezbarijere

Na kolnom ulazu postoje pomična vrata i dezbarijera veličine 6,0 x 3,0 x 0,3 m. Dezbarijera se ispunjava vodenom otopinom dezinficijensa širokog spektra djelovanja.

Ostali korisni procesi

Uzgoj brojlera

Uzgoj brojlera odvija se u 2 proizvodna objekta, u podnom sustavu uzgoja. U jednom proizvodnom objektu može se smjestiti 25.000 komada brojlera.

U peradarnike se useljavaju jednodnevni pilići iz uzgoja tvrtke Koka d.o.o..

Uzgoj se vrši u tri faze:

1. Prihvata brojlera

Ova faza je izrazito važna jer se u njoj osigurava dobar početak brojlera kako bi kroz drugu fazu ostvario svoj maksimalan razvoj. U ovoj fazi bitno je objekt pripremiti i prilagoditi jednodnevnim brojlerima, a to se odnosi na temperaturu i vlagu objekta, kao i na dovoljne količine i dostupnost hrane i vode tijekom 24 sata.

2. Tov brojlera

Nastavlja se neposredno na prethodno opisanu fazu. U ovoj fazi je važno osigurati sve potrebne parametre prema starosti brojlera. Brojler tijekom tova konzumira hranu i vodu neograničeno tijekom 24 sata. Temperaturni parametri korigiraju se prema ponašanju peradi u objektima, budući da je njihovo ponašanje najbolji pokazatelj stanja životinja. Brojlerima se kroz fazu tova osigurava period mraka kako bi se osigurali što prirodniji uvjeti. Kroz navedenu fazu prati se svakodnevno, kroz cijeli dan, ponašanje brojlera, uvjeti mikroklima, potrošnja hrane i vode te zdravstveni status. Brojleri u tovu ostaju u prosjeku 40-45 dana, tj. do težine od 2,05 – 2,1 kg.

3. Priprema za izlov i izlov brojlera

Faza pripreme započinje u dogovoru sa poduzećem Koka d.o.o., s kojim vlasnik ima kooperantski ugovor. Osim toga, ta faza zahtjeva i pravovremeno obustavljanje hrane kako bi se spriječilo bakteriološko onečišćenje na industriji mesa, kao i zamračivanje objekta. Zamračivanje podrazumijeva korištenje plavog spektra svjetla koje umiruje perad.

Izlov brojlera prema dobroj proizvođačkoj praksi radi se na način da se spriječi svaki stres i ozljeđivanje tj. traumatiziranje brojlera. Radi se na mehanički način i uz radnike posebno educirane za tu vrstu posla. Radnici brojlere s tla smještaju u plastične kontejnere u objektima te uz pomoć viljuškara smještaju na specijalizirane kamione za transport brojlera u industriju mesa.

PREHRANA

Prehranom se treba osigurati ispravan omjer energije, aminokiselina, bjelančevina, minerala, vitamina te esencijalnih masnih kiselina kako bi se omogućio optimalan rast i razvoj. U proizvodnji se uobičajeno koriste, ovisno o fazi, tri vrste smjesa. Tjedno se prati iskoristivost hrane putem konverzije utrošena hrana/ostvarena težina. Hranu za ishranu brojlera osigurava i dostavlja Koka d.o.o..

POJIDBENI SUSTAV

Za napajanje peradi koristi se zatvoreni sustav (nopl-sustav). Preporučeni omjer potrošnje hrane i vode kreće se u rasponu od 1:1,7 – 1:2.

ZAGRIJAVANJE OBJEKTA

Prije prihvata brojlera objekat se treba zagrijati, ljeti 24 sata, a zimi 48 sati prije dolaska brojlera.

Temperatura i vlaga se kontinuirano kontroliraju, uz dodatnu kontrolu prilikom svakog ulaska u peradarnika.

OSVJETLJENJE PERADARNIKA

Za dobre rezultate tova i dobrobit brojlera provodi se pravilan intenzitet svjetla, distribucija i trajanje svjetlosnog dana.

VENTILACIJA

Ventilacija u peradarnicima osigurana je sistemom krovnih i tunelskih ventilatora, regulira se prema izračunu iz kapaciteta pojedinih ventilatora u odnosu na postojeću biomasu peradi u peradarnicima sa ciljem uklanjanja otpadnih plinova, prekomjerne vlage te osiguravanja dovoljne količine svježeg zraka za perad. Ventilacijskim sustavom upravlja klima računalo.

Preporuke:

Minimalna ventilacija: 0,4 m³/h po svakom kilogramu tjelesne mase

Maksimalna ventilacija: 6 m³/h po svakom kg tjelesne mase

POSTUPANJE SA STELJOM (MANAGEMENT STELJE)

Pravilno postupanje sa steljom jedan je od preduvjeta dobrog zdravlja i ostvarenja dobrih proizvodnih rezultata. Stelja u peradarskoj proizvodnji ima ulogu termičke i hidroizolacije. Mogućnost apsorpcije vlage u znatnoj mjeri utječe na kvalitetu mikroklimatskih prilika u peradarniku. Debljina stelje u objektu ovisi o godišnjem dobu što ljeti iznosi 5 – 6 cm, a u zimskim uvjetima 6,5 – 7 cm.

REMONT

Po kompletnom izlovu peradi iz objekta završava faza tova i započinje sanitarna obrada farme – remont.

BIOZAŠTITA

Biozaštita je termin koji se koristi da bi se opisao niz mjera koje se primjenjuju zbog smanjenja mogućnosti pojave zaraznih bolesti. Obzirom da su ljudi i oprema glavni faktor horizontalnog širenja raznih zaraznih bolesti kontrolira se i ograničava kretanje ljudi i transporta na farmi.

Prije useljenja novog jata objekt se biološki odmara.

Sadržaj proteina i ukupnog fosfora potreban u prehrani brojlera kroz (NRT) prikazan je u Tablici 3.

Tablica 3 Indikativan sadržaj sirovog proteina i ukupnog fosfora u hrani za brojlere (Reference Document on Best Available Techniques in Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003, Tablica 5.5, poglavlje 5.3.1.1) i ostvarenje na farmi Poslovni centar „Japa“.

Vrsta	Faza	Sirovi protein % u hrani	Ukupni fosfor % u hrani	Farma brojlera Poslovni centar „Japa“	
				Sirovi protein	Ukupni fosfor
Brojleri	starter	20-22	0,65-0,75	21 %	0,74 %
	grower	19-21	0,60-0,70	19 %	0,68 %
	finisher	18-20	0,57-0,67	18 %	0,63 %

Proizvodnja gnoja

Objekti peradarnika se izgnjavaju nakon završetka svakog turnusa. Pileći gnoj pomiješan sa steljom koja upija vlagu, se odmah po izgnjavanju predaje poljoprivrednom gospodarstvu s kojom farma Poslovni centar „Japa“ ima sklopljen ugovor, što je u skladu s I. Akcijskim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13).

Ukupna godišnja proizvodnja dušika na farmi Poslovni centar „Japa“ sa 125 uvjetnih grla iznosi 10.625 kg. Za primjenu gnoja s tom količinom dušika neophodno je osigurati minimalno ukupno 51 ha poljoprivrednih površina (u prve četiri godine), odnosno 62,5 ha nakon prve četiri godine primjene gnoja.

Poslovni centar „Japa“ je u suradnji s Udrugom peradara Hrvatske sklopio predugovor s tvrtkom EEG Regionalni logistički centar d.o.o. iz Donjeg Vidovca, koja je ovlaštena tvrtka za skupljanje, prijevoz i zbrinjavanje svih vrsta otpada koji nastaje u stočarskoj proizvodnji. Tvrtka je u fazi izgradnje bioplinskog postrojenja, te će sav nastali gnoj i stelju s farme Poslovni centar „Japa“ preuzimati i koristiti u bioplinskom postrojenju.

Postupanje s lešinama

Uginula perad prikuplja se u 2 nepropusne posude za uginuća (po jedna u predprostoru svakog peradarnika), svaka zapremnine 400 l. Uginula perad se specijalnim vozilom ovlaštene pravne osobe otprema po potrebi u kafileriju. Cjelokupni proces proizvodnje pod nadzorom je ovlaštenog veterinaru koji obavlja i preventivu i kurativu.

Infrastruktura

Vodoopskrba

Vodoopskrba farme brojlera riješena je priključkom na javnu vodovodnu mrežu.

Potrebe za vodom na farmi prikazane su u tablici 6.

Tablica 6. Prikaz ukupne godišnje potrebe/potrošnje vode na farmi tov brojlera Poslovni centar „Japa“

Korištenje vode	Potrošnja vode (m ³ /god)
Napajanje brojlera	2.058
Pranje objekata	300
Ukupno potrošnja vode za tehnološke potrebe	2358
Potrošnja za sanitarne potrebe zaposlenika farme	25
UKUPNA POTROŠNJA VODE	2.383

Elektroopskrba

Električna energija kupuje se iz javne elektrodistribucijske mreže.

Za pričuvno napajanje električnom energijom na lokaciji se koristi agregat nazivne snage 60 kW.

Agregat kao gorivo koristi dizel.

Plinske instalacije

Postrojenje posjeduje priključak na plinsku mrežu. Prirodni plin se koristi za grijanje objekata za uzgoj brojlera.

Plin se koristi za:

- grijanje objekata za uzgoj brojlera
- grijanje radničkih prostorija

Sustav grijanja objekata za uzgoj brojlera sastoji se od 2 komada Jet-master plinskih grijalica po objektu, svaka snage 70kW.

Priključenje na javnu prometnu površinu

Do lokacije farme dolazi se pristupnim poljskim putem koji se spaja sa Županijskom cestom Ž2001 (Gr. R. Slovenije – Banfi – Štrigova – Prekopa – Lopatinec – Šenkovec (D209)) koja je udaljena je od farme cca 260 m.

Krug farme ograđen je industrijskom ogradom (žičanom mrežom s betonskim stupovima) visine 2 m.

Na kolnom ulazu postoje pomična vrata s dezbarijerom veličine 6 x 3 x 0,3 m. Dezbarijera za vozila i ljude ispunjena je dezinficijensom širokog spektra djelovanja. Putovi unutar farme su pošljunčani, okolni prostor je hortikulturno uređen.

Sustav odvodnje

Na lokaciji farme Poslovni centar „Japa“ nastaju:

- tehnološke otpadne vode (pranje uzgojnih hala, po završetku turnusa)
- otpadne vode iz dezbarijere
- sanitarne otpadne vode
- oborinske otpadne vode

Interni sustav odvodnje otpadnih voda i sabirne i septičke jame izvedeni su od vodonepropusnog materijala što onemogućava neželjeno ispuštanje otpadnih voda u okoliš.

Primjenjuje se redovita kontrola i održavanje internog sustava za odvodnju otpadnih voda.

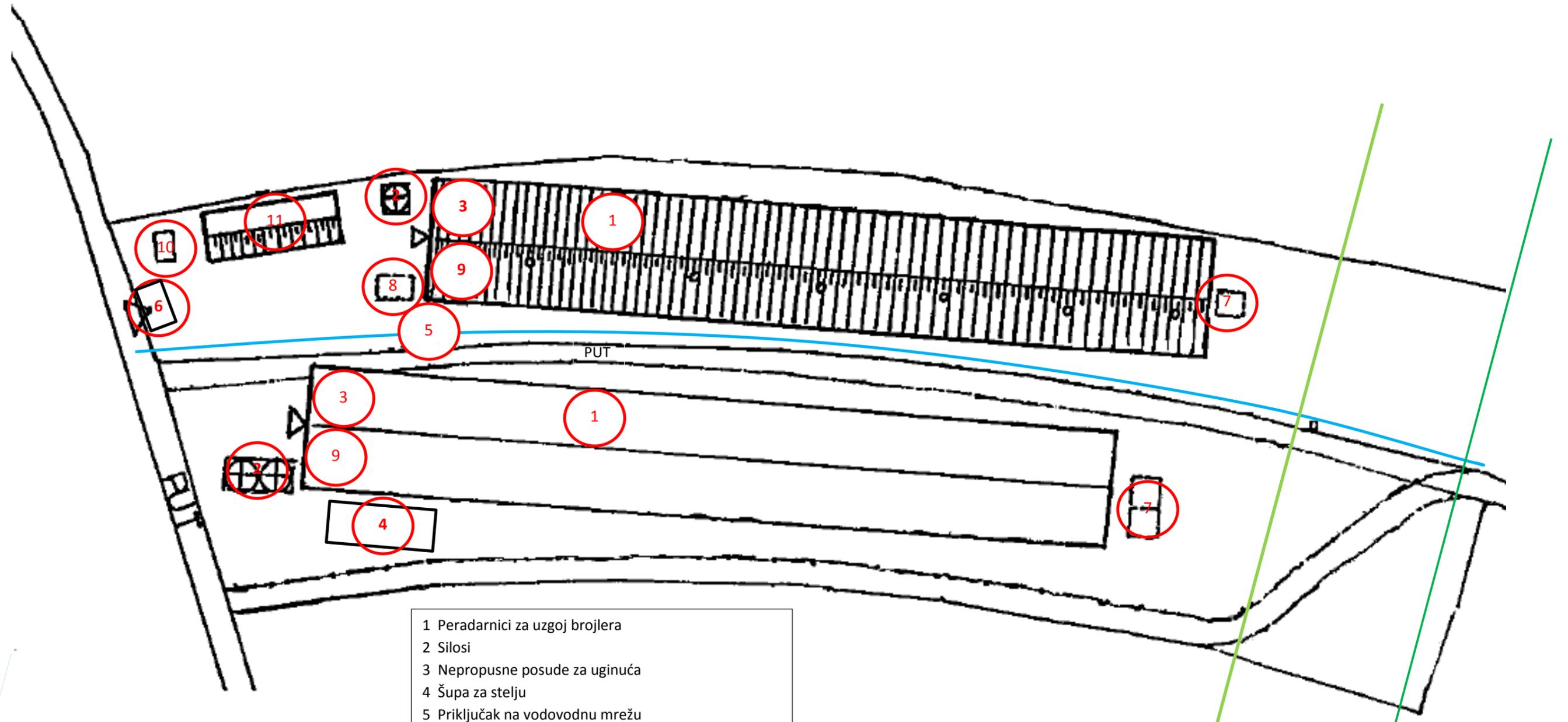
Tehnološke otpadne vode koje nastaju od pranja uzgojnih objekata se ispuštaju u vodonepropusne sabirne jame, koje se redovito prazne od strane ovlaštene osobe s kojom farma ima sklopljen ugovor.

Sanitarne otpadne vode iz sanitarnog čvora odvoze se zasebno dionicom kanalizacije u vodonepropusnu dvodijelnu septičku jamu. Septička jama se redovito prazni.

Otpadne vode iz dezbarijera se po potrebi skupljaju, odvoze i zbrinjavanju od strane ovlaštene osobe.

Oborinske vode s pošljunčanih manipulativnih površina, neizgrađenih dijelova zemljišta, krovnih i ispuštaju se u okolni teren.

2. Prikaz rasporeda objekata i kanalizacije na lokaciji farme Poslovni centar „Japa“

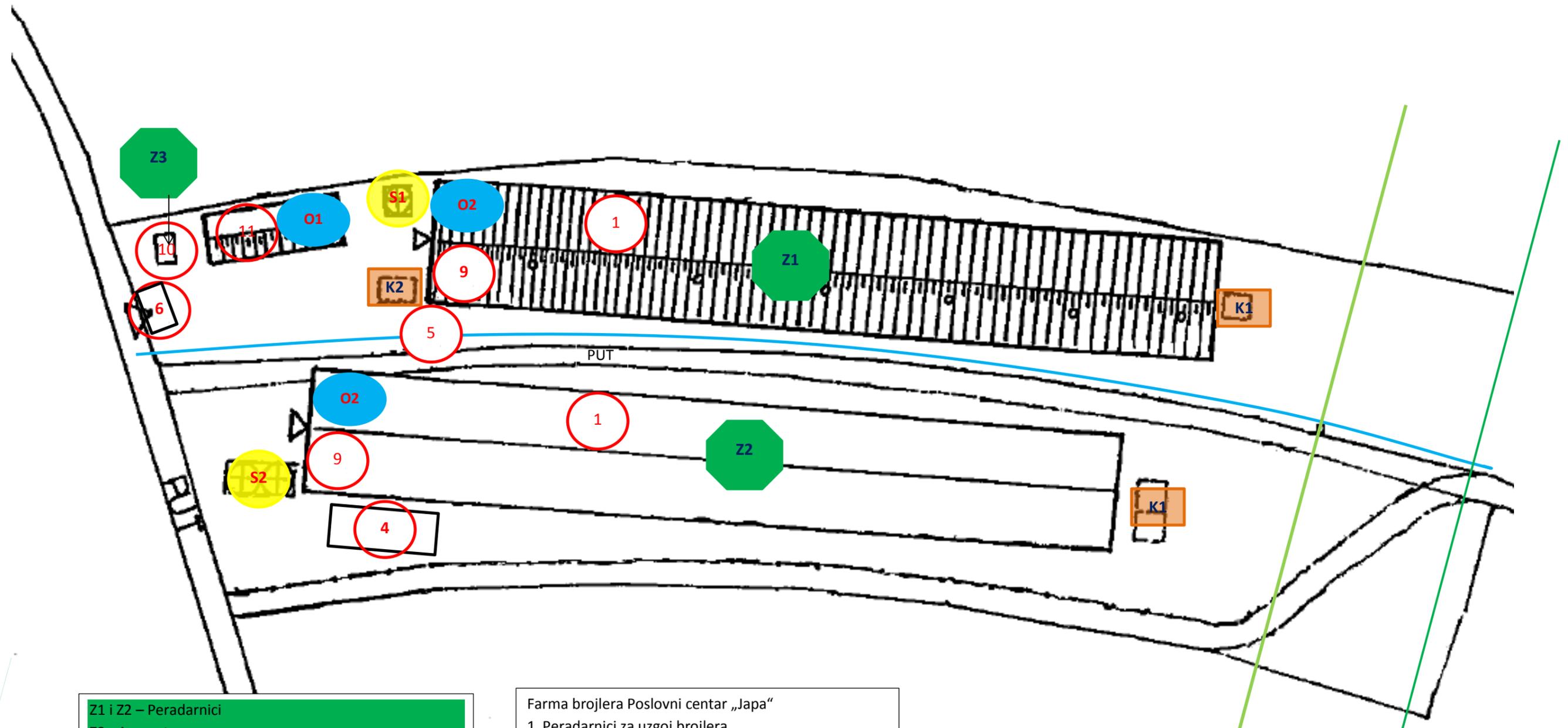

- 1 Peradarnici za uzgoj brojlera
- 2 Silosi
- 3 Nepropusne posude za uginuća
- 4 Šupa za stelju
- 5 Priključak na vodovodnu mrežu
- 6 Dezbarijera na ulazu u farmu
- 7 Sabirna jama za tehnološke otpadne vode
- 8 Septička jama za sanitarne otpadne vode
- 9 Predprostor u peradarniku za radnike
- 10 Spremište za agregat
- 11 Spremište opreme, alata i otpada

LEGENDA:

- dalekovod 35 kW
- dalekovod 10 kW
- vodovod

3. Referentna mjesta emisija na farmi

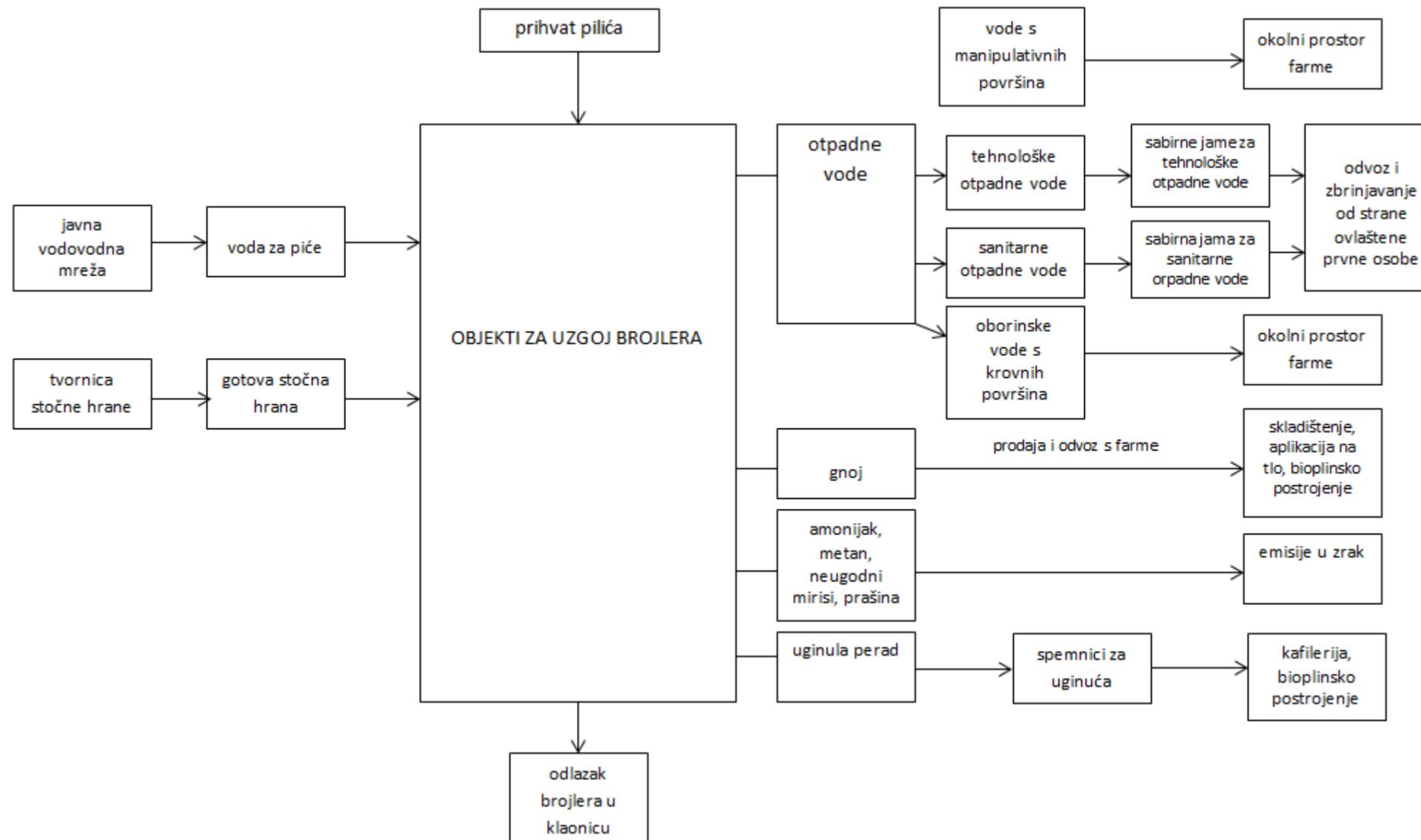

Z1 i Z2 – Peradarnici
Z3 - Agregat
S – Skladištenje sirovina i gotove stočne hrane
K1 – Sabirna jama za tehnološke otpadne vode
K2 – Sabirna jama za sanitarne otpadne vode
O1 – Posude za skladištenje otpada
O2 – Posuda za uginuća

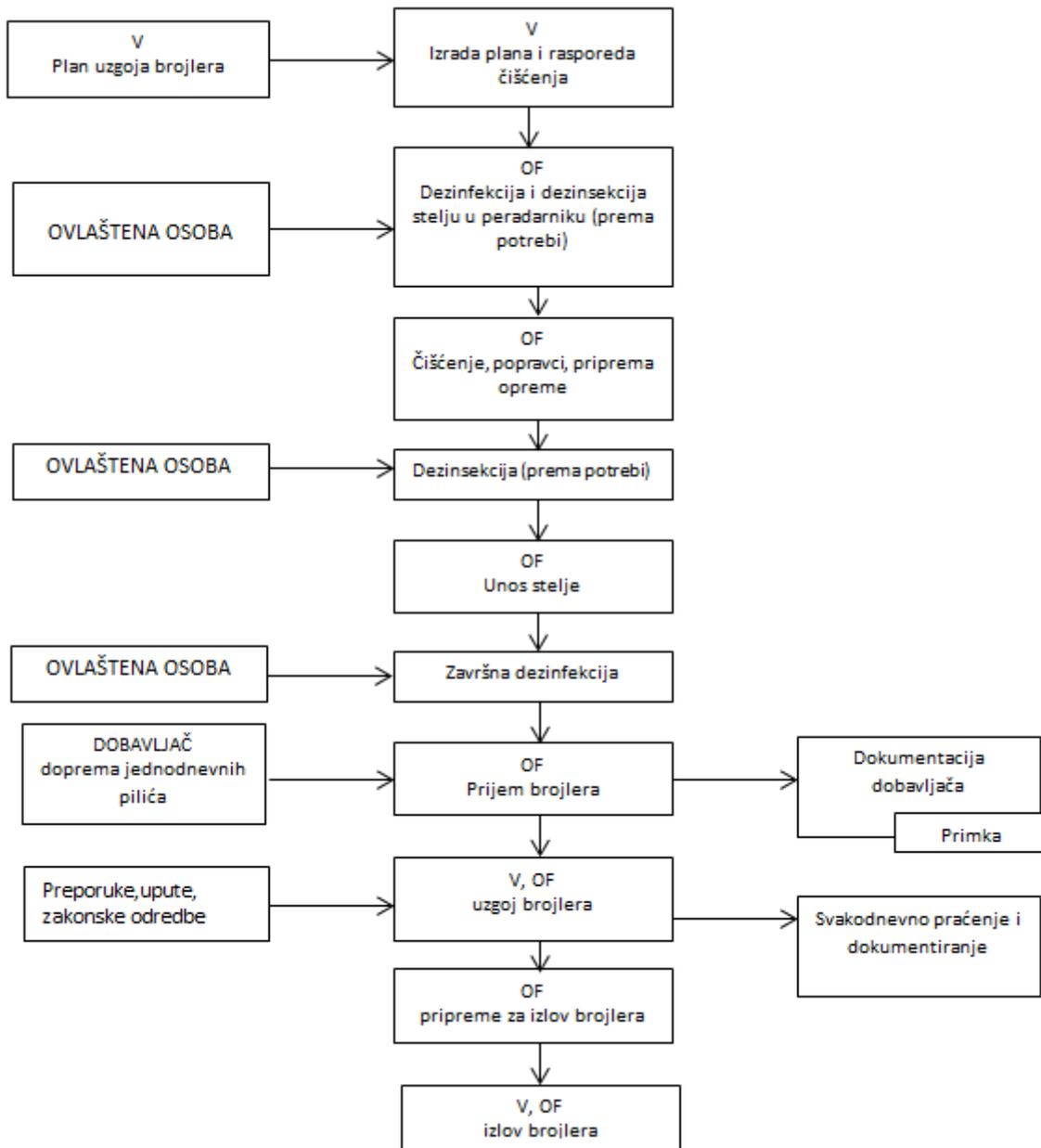
Farma brojlera Poslovni centar „Japa“
1 Peradarnici za uzgoj brojlera
4 Šupa za stelju
5 Priključak na vodovodnu mrežu
6 Dezbarijera na ulazu u farmu
9 Predprostor u peradarniku za radnike
10 Spremište za agregat
11 Spremište opreme, alata i otpada

LEGENDA:	
	dalekovod 35 kW
	dalekovod 10 kW
	vodovod

4. Blok dijagram postrojenja prema posebnim tehnološkim dijelovima

5. Procesni dijagrami tijekom proizvodnje

LEGENDA:

V – vlasnik

OF – održavaoc farme

6. Ostala dokumentacija

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07)
2. Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08)
3. Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC): Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003.